

TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE

STRATEŠKI NAČRT JAVNEGA ZAVODA TEHNIŠKI MUZEJ SLOVENIJE

ZA OBDOBJE 2015 – 2019

Natalija Polenec

Direktorica

januar 2015

KAZALO	stran
Podatki o javnem zavodu Tehniški muzej Slovenije.....	3
Uvod – analiza stanja.....	4
Poslanstvo TMS.....	7
Vizija.....	7
Strateška usmeritev.....	8
Programske usmeritve.....	9
Predviden obseg programa.....	10
Program dela javne službe v letih 2015 in 2016.....	10
Program dela javne službe v prihodnjih petih letih.....	11
Organizacijske usmeritve.....	16
Organizacijska struktura.....	16
Priprava dokumentov.....	17
Pedagoško-andragoško delo.....	17
Komuniciranje z javnostjo.....	18
Strateški načrt trženja.....	19
Financiranje.....	20
Tržna dejavnost.....	21
Kulturni turizem.....	22
Investicije in investicijsko vzdrževanje.....	22
Problematika depojev.....	23
Podlage za kadrovske načrt.....	24
Zaključek - kazalniki uspešnosti.....	25

PODATKI O JAVNEM ZAVODU

Tehniški muzej Slovenije je bil ustanovljen s Sklepom o ustanovitvi javnega zavoda Tehniški muzej Slovenije Uradni list RS, št. 60/03, 119/07, 8/09 in 78/14.

Organi javnega zavoda Tehniški muzej Slovenije

Direktorica: Natalija Polenec, mandat od 16. 10. 2014 do 15. 10. 2019.

Svet zavoda: mandat od 16. 12. 2013 do 16. 12. 2017; predsednica: dr. Katja Mahnič.

Člani: g. Franc Dobovičnik, dr. Marko Munih, g. Drago Štimec.

Strokovni svet: mandat od 7. 11. 2012 do 7. 11. 2016; predsednik: dr. Žarko Lazarevič.

Člani: ga. Ivana Leskovec, mag. Jana Šubic Prislan, dr. Ivan Bratko, mag. Boris Brovinsky, g. Boštjan Troha.

Lokacije, na katerih Tehniški muzej Slovenije (v nadaljevanju: TMS) opravlja naloge javne službe:

- **Uprava TMS:** Tržaška c. 2, 1000 Ljubljana; lastnik prostorov je RS, TMS uporabnik in upravljalec,
- **TMS, Bistra 6,** 1353 Borovnica, lastnik stavbe je RS, TMS je uporabnik in upravljalec,
- **Muzej pošte in telekomunikacij,** Polhov Gradec 61, 1355 Polhov Gradec, lastnik RS, TMS je uporabnik in upravljalec,
- **Mala hidroelektrarna Bistra,** parc. št. 1498/12 k.o. 2004 Borovnica, TMS lastnik,
- **Mlin Bistra,** parc. št. 483 k.o. Borovnica, lastnik Gregor Kobler, TMS najemnik,
- **Usnjarska zbirka, Muzej Tomaža Godca,** Zoisova 15, 4264 Bohinjska Bistrica, lastnik občina, upravljalec Gorenjski muzej, TMS skrbnik zbirke,
- **Bogenšperk,** Valvasorjeva grafična delavnica in geodetska zbirka, Javni zavod Bogenšperk, Bogenšperk 5, 1275 Šmartno pri Litiji, lastnik občina Šmartno pri Litiji, TMS skrbnik zbirk,
- **Ogledni depo Soteska,** Soteska ob Krki b.š., 8351 Straža, lastnik KZ Krka, TMS uporabnik,
- **Depo na Ptuj,** Vičava 5, Ptuj, lastnik RS, uporabnik TMS,
- **Depo v Kočevju,** Breg pri Kočevju, lastnik RS, upravljalec Zavod RS za blagovne rezerve, TMS najemnik.

Zbirke TMS so razvrščene po oddelkih: strojništvo, elektrotehnika, cestni promet, gradbeništvo, metalurgija, tekstil, kmetijska mehanizacija, gozdarstvo, lesarstvo, astronomija, matematika in fizika, tiskarstvo, geodetski oddelek, gasilski oddelek, Muzej pošte in telekomunikacij, Slovenski lovski muzej, ribiški oddelek.

Pravne podlage za delovanje TMS so podane v sledečih predpisih:

- Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Tehniški muzej Slovenije
- Zakon o uresničevanju javnega interesa za kulturo (ZUJIK)
- Nacionalni program za kulturo

- Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD)
- Pravilnik o varovanju in hranjenju nacionalnega bogastva in muzejskega gradiva, o vpisu v razvid muzejev in podelitvi pooblastila za opravljanje državne službe muzejev
- Kolektivna pogodba za kulturne dejavnosti v RS
- Zakon o delovnih razmerjih
- Zakon o zavodih
- Zakon o javnih uslužbencih
- Zakon o izvrševanju proračuna
- Zakon o javnih financah
- Zakon o avtorskih in sorodnih pravicah
- Različni podzakonski predpisi in določbe s področja kulture
- ICOM-ov kodeks poklicne etike

UVOD - ANALIZA STANJA

Tehniški muzej Slovenije je pričel z delovanjem v začetku petdesetih let z namenom raziskovanja, zbiranja in posredovanja javnosti razvoja tehnike na slovenskih tleh, vendar ne z namenom, da bi postavili samo osrednji tehniški muzej, ampak da bi odkrivali in nato prezentirali pomembna tehniško-zgodovinska obeležja na mestu, kjer so, oziroma kjer so bila. Tako so v tistem času nastale tudi druge po Sloveniji manjše specializirane zbirke. Muzejska dejavnost pa se je usmerila predvsem v Bistrio, ki je kljub oddaljenosti od središča Ljubljane nudila za nekatere oddelke celo idealne pogoje. Tako so ob prvotnih oddelkih gozdarstva, lesarstva in lovstva nastali še oddelki ribištva, kovaštva, elektro – strojni oddelek, tekstilni in prometni oddelek. Kljub vsemu je bil razvoj muzeja v Bistri na začetku povezan z mislijo začasne lokacije, ki pa je skozi desetletja postala stalna. Muzejski prostori so se postopno širili po celotnem grajsko – samostanskem objektu, ki je pred tem služil različnim namenom.

Danes TMS, z namenom predstavljanja tehniške dediščine in omogočanja do informacij o njej, razpolaga z dvema muzejskima objektoma oz. z grajsko – samostanskim kompleksom Bistra in gradom Polhov Gradec, uprava pa ima sedež v Ljubljani. Poleg tega je TMS skrbnik Valvasorjeve grafične delavnice in Slovenske geodetske zbirke na gradu Bogenšperk, usnjarske zbirke v Muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici in oglednega depoja v Soteski. V kompleksu objektov v Bistri so poleg izvornih oddelkov danes v njem na ogled še tiskarstvo, kmetijstvo in vodni pogoni ter občasne razstave, ki dopolnjujejo obstoječi program. V Polhovem Gradcu je lociran Muzej pošte in telekomunikacij, ki se je l. 2008, po nekaj več kot dvajsetih letih delovanja v Starološkem gradu, iz Škofje Loke preselil na novo lokacijo. Kljub temu, da gre za dislocirano enoto, pa je v tem trenutku za TMS izjemnega pomena, saj je bil grad obnovljen in je tudi ogrevan, tako da se lahko del aktivnosti pozimi, ko je Bistra zaradi težav z ogrevanjem zaprta, preusmeri tja.

Velika potreba za celovito izvajanje nalog javne službe se je izkazala tudi na nujni vzpostavitvi kvalitetnih konservatorsko–restavratorskih delavnic, saj so vitalnega pomena za ohranjanje

eksponatov in pripravo muzejskih predmetov za postavitev novih razstav, čemur je bilo v zadnjih letih namenjenih precej pozornosti.

V preteklih petih letih so poleg ogleda stalnih muzejskih postavitev, pritegnile večjo pozornost občasne razstave ter projekti: Dnevi znanosti in tehnike (DIZIT), Poletna muzejska noč, 60 obletnica TMS in evropska projekta CESA ter Taste of Europe.

V teh letih sta se razvili močna pedagoška in andragoška dejavnost, ki so jo prepoznale v dobri meri tudi izobraževalne institucije. Sodelovanje z muzejem postaja iz leto v leto bolj aktivno, šolska mladina pa v zadnjih letih predstavlja pomemben delež obiskovalcev. Ugotavlja se, da obisk le-te kot tudi številnih individualnih obiskovalcev, predvsem družin, v zadnjih letih številčno ne odstopa. Število sicer nekoliko niha zaradi različnih dejavnikov, kot npr. vreme, prazniki..., vendar do večjih razlik v zadnjih letih ne prihaja.

Kljub vsemu TMS ostaja posebnost med nacionalnimi muzeji, saj zaradi specifičnosti eksponatov še danes nima ustrezno rešene problematike depojev, tako tistih v Bistri kot tudi na vseh drugih lokacijah, razpršenih po Sloveniji. Objekti so večinoma neustrezní in ne zagotavljajo optimalnih klimatskih in varnostnih pogojev za hranjenje muzejskih zbirk, dolgoročno predstavljajo visoke stroške tako zaradi vzdrževanja objektov kot nepopravljivih in škodljivih posledic na eksponatih.

Danes TMS zaposluje 31 delavcev, ki jih financira Ministrstvo za kulturo, kar je za izvajanje nalog državne javne službe glede na velikost muzeja in fizično razdrobljenost vsekakor premalo. Primanjkljaj se rešuje s pomočjo javnih delavcev, zaposlitev iz lastnih prihodkov ter zunanjih sodelavcev.

Prednosti TMS so v pokrivanju izjemno bogate dediščine, ki krepi nacionalno identiteto in ima izjemen razvojni in izobraževalni potencial. Muzej je zaradi svoje več kot 60-letne tradicije prepoznaven v slovenskem prostoru. Zaradi nenehnega napredka in razvoja tehnologije se vedno znova ponujajo priložnosti za posodabljanje zbirk in pridobivanje novih eksponatov. Glede na to, da se tehniška dediščina nahaja v manjšem ali večjem obsegu v skoraj vseh muzejih, tako nacionalnih kot pokrajinskih in manjših zbirkah, je to za TMS izjemna priložnost v povezovanju med institucijami in tako spodbujanju novih prezentacij kot tudi izjemen razvojni in raziskovalni potencial.

Slabosti za izvajanje nalog javne službe v TMS so razdrobljenost in razpršenost objektov, ki onemogočajo razvojno in kompleksno naravnane muzejske postavitve. Ne glede na bogastvo arhitekturne dediščine v gradovih in samostanu, le-ti ravno tako postavljajo prostorske omejitve pri postavitvi razstav, sočasno pa tudi drago vzdrževanje. Gospodarska kriza je povzročila v večini muzejev upad obiska in tudi v TMS, kljub postopni rasti števila obiskovalcev, opazamo racionalizacijo potrošnje obiskovalcev, zlasti tistih, ki prihajajo iz vzgojno izobraževalnih ustanov ter omejevanje števila pričakovanih storitev muzeja. TMS doslej ni oblikoval celovite blagovne znamke.

Priložnost za TMS je v večjem povezovanju z gospodarskimi panogami in fakultetami tehničnih strok ter oblikovanju privlačnih produktov za družine in turiste. Izjemno bogata zbirka eksponatov nudi možnost dinamičnih razstavnih postavitev in oblikovanja inovativnih izobraževalnih vsebin s področja naravoslovnih strok, ki povečujejo privlačnost za obiskovalce. Ob ustrezni strategiji ter podpori institucij lahko postane TMS eden najbolj prepoznavnih muzejev s področja tehniške dediščine v tem delu Evrope.

Tabela: Pregled obiska v Bistri, Muzeju pošte in telekomunikacij (MPT) in v Soteski 2008 -2013

Leto	Število obiskovalcev v Bistri					Skupaj obisk v Bistri, MPT in Soteski	Obisk v MPT in Soteski
	Domači obiskovalci	Učenci, dijaki, upokoјenci	Brezplačne vstopnice	Tujci	Skupaj		
2008	9513	22200	7106	3719	42538	45070	2532
2009	8038	20954	7570	2647	39209	43039	3830
2010	6420	17252	6523	2573	32768	35743	2975
2011	9344	19232	10382	2022	40980	45090	4110
2012	6132	18042	6310	1559	32043	37167	5124
2013	5553	18286	13340	1781	38960	44176	5216

(Vir: dokumentacija TMS od 2008 do 2013)

Pregled obiska TMS od leta 2008 do leta 2013 kaže nihanje obiska, z izjemo šolskih skupin. Na število obiskovalcev je vsekakor vplivala gospodarska kriza, kar se pozna v upadu po letu 2008. Kljub vsemu je obisk šol konstanten, za kar so zaslužni kvalitetni spremljevalni programi v okviru projekta Dnevi znanosti in tehnike (v nadaljevanju: DIZIT) ter vrsta delavnic namenjenih tako šolskim skupinam in mladim kot odraslim in upokoјencem. Zaskrbljujoč je podatek, da se zmanjšuje število domačih obiskovalcev in tujcev, med tem ko Ljubljana, najbližja turistična destinacija, v tem obdobju beleži porast obiska. Ob tem pa je potrebno poudariti, da se je bistveno povečal obisk Muzeja pošte in telekomunikacij (v nadaljevanju: MPT), kar lahko povezujemo z vedno večjo prepoznavnostjo muzejske zbirke, odprtostjo v zimskem času in številnimi kvalitetnimi delavnicami. Ti podatki so ključni za pripravo strateškega načrta izvajanja nalog javne službe in usmerjenost na dostopnost do informacij in popularizacijo tehniške dediščine ter posledično povečanje števila odraslih obiskovalcev, družin in tujcev.

POSŁANSTVO TMS

- zbiranje, ohranjanje in razstavljanje predmetov tehniške dediščine s poudarkom na proizvodih domačega znanja in tistih, ki so bistveno vplivali na življenje Slovencev, ali so kakorkoli značilni za slovenski prostor,
- pregled nad stanjem premične tehniške dediščine na terenu in sodelovanje s sorodnimi ustanovami pri izvajanju te naloge,
- širjenje tehniške kulture, popularizacija znanosti in tehnike ter predstavljanje najnovejših razvojnih dosežkov doma in v svetu,
- raziskovanje zgodovine znanosti in tehnike ter predstavljanje novih dognanj javnosti,
- promocija Slovenije preko predstavitve največjih dosežkov slovenskih raziskovalcev in tehnikov ter prikaz najuspešnejših slovenskih podjetij,
- preučevanje in spremljanje vplivov tehnološkega razvoja na človeka in naravo ter širjenje ekološke ozaveščenosti.

VIZIJA

Tehniški muzej Slovenije je državni javni zavod, ustanovljen za uresničevanje nalog zbiranja, ohranjanja, dokumentiranja, preučevanja, interpretacije, upravljanja in razstavljanja premične in žive kulturne dediščine s področja tehniške kulture, zgodovine znanosti in tehnike ter vplivov tehnike na razvoj človeka in narave. Kot nacionalna ustanova TMS skrbi za ohranjanje, varovanje, evidentiranje, prezentiranje in popularizacijo tehniške dediščine in znanosti različnim ciljnim skupinam. Prepoznavnost in dober obisk potrjujeta, da je skrb za tehniško dediščino kompleksna in izjemno pomembna. Obenem pa statistika dokazuje, da gre za institucijo, ki v svojem poslanstvu veliko skrb namenja popularizaciji in promociji tehniške dediščine

Tehniški muzej Slovenije mora ostati sodobna in javnosti dostopna institucija usmerjena v hranjenje, zbiranje, raziskovanje, izobraževanje in razstavljanje tehniške dediščine. Slovenci smo narod z izjemno bogato tehniško tradicijo in z njo povezano dediščino. Dosežki, tako tehnološki kot znanstveni, se lahko na marsikaterem področju postavljajo ob bok vrhunskim dosežkom večjih in bogatejših držav. V Tehniškem muzeju Slovenije bomo oblikovali vsebine, ki bo obiskovalce nagovarjale in jim pripovedovale o tehniški dediščini ter tako krepile nacionalno identiteto in prepoznavnost Slovenije v tujini. Evropska usmerjenost TMS se bo prepoznala na področju sodelovanja v mednarodnih projektih, strokovnega sodelovanja in umeščanja na platformo evropske dediščine.

Muzej bo ostal prostor, kjer lahko družine aktivno preživijo svoj prosti čas, kjer je dovolj zanimivih doživetij za vse generacije, kjer bodo ljubitelji tehnike in strokovnjaki našli prostor za druženje in pridobivanje informacij, kjer bodo učenci in dijaki pridobivali nova znanja, kjer bodo študenti udeleženi svoje inovativne ideje, tujci prepoznali dosežke naših strokovnjakov in kjer bo zavetje samostana ponudilo nepozabno doživljajsko zgodbo.

Razstave v muzeju ne bodo le zbirke eksponatov, temveč bodo muzejske postavitve vključevale tudi zgodovinske, sociološke in etnološke obravnave tematike, v ustreznem razmerju glede na osnovno poslanstvo, ter na interaktiven način komunicirale z obiskovalci, tako najmlajšimi kot tudi starejšimi.

Atraktivne postavitve, ki z različnimi čutili in impulzi spodbudijo obiskovalca k aktivni vlogi in poglobljeno pedagoško delo bodo osnova za nastajajoče razstave. Obenem pa zavedanje, da morajo biti razstave dinamičen organizem, ki jih je mogoče do določene meje osveževati z menjavo eksponatov ali načinom predstavitve, oziroma s postopnim dopolnjevanjem vsebine. Seveda pa bo ob tem treba skrbno paziti, da je muzejski predmet, eksponat, jedro postavitve in strokovne obravnave in se ne zapada v komercializacijo in razvrednotenje na račun dodanih učinkov.

Tehniški muzej Slovenije bo še nadalje razvijal in spodbujal povezovanje sorodnih institucij, ki hranijo tehniško dediščino v Slovenskem in mednarodnem prostoru ter skrbel za izmenjavo informacij ter znanja med strokovno in laično javnostjo.

STRATEŠKA USMERITEV

Izhodišče Strateškega načrta TMS izhaja iz zastavljenega programa dela in sledi najpomembnejšim zastavljenim ciljem v prihodnjih petih letih:

- obnoviti in povečati atraktivnost zbirk, posodobljen dostop do zbirk,
- dopolniti muzejske zbirke z manjkajočimi vsebinami, ki so nujne za razumevanje razvoja znanj na področju tehnike, znanosti in inovacij v Sloveniji,
- povečati prepoznavnost TMS in povečati število obiskovalcev muzeja, zlasti na segmentu individualnih obiskovalcev in tujcev,
- skrbeti za nadaljevanje obnove in prenove objektov v upravljanju,
- ureditev depojske problematike za zagotavljanje ustreznih prostorskih, klimatskih in varnostnih zahtev hranjenja eksponatov,
- oblikovanje vsebinskega koncepta za prenovo kompleksa Bistra in priprava na obnovo,
- povezovanje s partnerji iz gospodarstva in izobraževanimi institucijami predvsem tehničnih strok,
- vključevanje v evropske projekte s področja tehniške dediščine.

Za doseganje teh ciljev bo potrebno posvetiti večjo pozornost izvajanju ukrepov in aktivnosti na naslednjih področjih:

- Aktualizacija, prenova stalnih razstav in dopolnjevanje z novimi eksponati, modernejšimi in bolj inovativnimi pristopi, interaktivne predstavitve, dopolnjevanje z manjkajočimi področji.
- Povečati prepoznavnost in obisk muzeja, predvsem individualnih obiskovalcev in družin.
- Sodelovanje z institucijami na področju izobraževanja ter razvoj pedagoško-andragoške dejavnosti.

- Aktivno vključevanje v mednarodne projekte.
- Skrb za kadre.
- Založništvo publikacij s področja tehniške dediščine
- Povezovanje s skrbniki tehniške dediščine tako v javnem kot zasebnem sektorju.
- Priprava na prenovo kompleksa gradu Bistra ter skrb in vzdrževanje nepremičnin, v katerih so muzejske zbirke v skladu s pogodbami o upravljanju.
- Strateško načrtovana komunikacija z javnostjo in aktivno sodelovanje z mediji za promocijo aktualnih razstav in stalnih postavitev.
- Povečanje obiska tujcev – povezovanje s turističnimi subjekti ne le v lokalnem okolju temveč regionalno in mednarodno, povezovanje z »incoming« agencijami in oblikovanje produktov.
- Predstavitve izven muzejskih prostorov (javne površine, izobraževalne institucije, sejmi, ...)
- Povečevanje lastnih prihodkov.
- Izkoristiti prednosti kompleksa z izjemnim parkom s turistično zanimivo vsebino ter trženjsko in vsebinsko usmerjeno sodelovanje z najemnikom gostinstva v sklopu kompleksa Bistra.

PROGRAMSKE USMERITVE

- **Osnovna naloga TMS** v skladu z zakonskimi podlagami in poslanstvom muzeja je: zbiranje, ohranjanje in razstavljanje eksponatov tehniške dediščine s poudarkom na proizvodih domačega znanja in tistih, ki so bistveno vplivali na življenje Slovencev, ali so kakorkoli značilni za slovenski prostor. Sodoben pristop k muzejskim predstavitvam pa zahteva preučevanje in spremljanje vplivov tehnološkega razvoja na človeka in naravo ter širjenje ekološke ozaveščenosti. Tako pogled na pomen in vlogo tehniške dediščine postane širši in vključuje tudi druge stroke pri pripravljanju novih področij.
- **Povečanje prepoznavnosti TMS, skrb za stalno rast števila obiskovalcev muzeja, zlasti individualnih obiskovalcev in družin.** Delovanje muzeja se mora osredotočiti na aktivnosti, ki bodo dvignile prepoznavnost muzeja in hkrati prinašale pozitivne finančne učinke. Ohraniti je potrebno status enega najbolj prepoznavnih in obiskanih muzejev, postati »must see« za slovenske družine, obiskovalce Ljubljane in sosednjih regij. Potrebno je pripravljati razstave tako, da se lahko zaradi obnovljenih in novih predstavitev zbirk obiskovalci vračajo. Obiskovalce lahko razdelimo med tiste, ki jim je obisk TMS enkraten dogodek in bi radi z enim obiskom zajeli in pregledali vse zbirke muzeja, ter tiste, ki jim je obisk Bistre tudi doživetje, način preživljanja prostega časa in raziskovanja novih vsebin. Ravno takšnim lahko v sklopu kompleksa zaradi naravnih danosti in izjemne zgodovine ponudimo dodatno doživetje v obliki ustreznih oblikovanih programov ter nosilno zgodbo, ki bo TMS po postavitvi predvidenega programa lahko prinesla bistveno večjo prepoznavnost in umestitev v prostoru.

PREDVIDEN OBSEG PROGRAMA

Program dela javne službe v letih 2015 in 2016

Kontinuiteta dela izvajanja javne službe narekuje **realizacijo začetih in pripravljenih projektov** na podlagi strokovnega dela zaposlenih v muzeju. V muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici bo odprt prenovljen usnjarski oddelek, za katerega strokovno postavitve bo poskrbel TMS. V Muzeju pošte in telekomunikacij se načrtuje postavitve razstave ob 30-letnici postavitve poštne zbirke. TMS kot partner sodeluje v okviru **EU projekta** *Work with Sounds*, Delaj z zvoki, nosilec pa je Museum of Work Norrköping. Projekt bo končan v letu 2015. V letu 2015 bomo začeli s strokovnimi pripravami (proučevanje, priprava gradiva) na razstavo o Elanu. V Bistri načrtujemo postavitve razstavo starodobnih gasilskih vozil v sodelovanju s PGD Vrhnika. Poleg tega bodo v letu 2015 znane odločitve na prijave EU projektov:

- Human Machine, Creative Europe, partner, nosilec Tekniska museet –Stockholm in
- Daguerrotype, Creative Europe, partner, nosilec NTM Praga.

Projekt VALBO, Valvasorjevo središče na Bogenšperku, je bil prijavljen na norveški mehanizem. TMS je bil vključen kot partner, nosilec pa je občina Šmartno pri Litiji. Projekt na razpisu ni bil odobren, kljub vsemu pa se bo iskala možnost prijave na drugih razpisih oz. možnost postopne uresničitve zastavljenih ciljev.

V letu 2015 bomo pripravili **programsko nalogo** za predvidene vsebine nove muzejske postavitve, ki bodo kot izhodišče in podlaga za pripravo ustrezne dokumentacije za obnovo kompleksa **Bistre**. V sklopu tega se bodo preoblikovala tudi področja in način pokrivanja kustodiatov, saj zaradi premajhnega števila kustosov in širokega spektra področij obstoječa razdelitev ne ustreza več sodobnim zahtevam. Zaradi novih spoznanj in dognanj vse več področij zahteva interdisciplinarno sodelovanje, na čemer bo temeljila vsebinska prenova muzejskih zbirk.

Začeli bomo s pripravo predstavitve – razstave o **zgodovini kartuzije**, ki bo tudi obiskovalcem parka kot turističnega objekta ponudila dovolj informacij za razumevanje zgodovine in razvoja grajsko – samostanskega kompleksa Bistra in dejavnosti, ki so potekale v njem od kartuzije pa do danes.

Del objekta v Bistri je namenjen **gostinstvu**. Novega najemnika bomo iskali z javnim razpisom v začetku l. 2015. V preteklosti se v ta del objekta niso vlagala sredstva, zato se brez ustrezne prenove ne more pričakovati gostinske ponudbe na višjem nivoju, kljub velikemu zanimanju za organizacijo porok. Zaradi izjemno slabega stanja tega dela objekta, ki je namenjen gostinstvu, pričakujemo in si želimo z najemnikom vzpostaviti ustrezen dialog in razumevanje dejavnosti TMS ter na ta način oblikovanje ponudbe, ki bo kljub slabšim pogojem izpolnjevala pričakovanja obiskovalcev muzeja.

Obiskovalci in njihovo zadovoljstvo so ena ključnih prioritet, na kateri je potrebno graditi in jim slediti ves čas. Zaznavanje potreb, želja, zadovoljstva in nezadovoljstva je naša naloga in ravno tako tudi ukrepanje za izboljšanje. Ena izmed prvih nalog bo zato **ureditev sistema vizualnih komunikacij** in doseganje lažje ter celovitejše komunikacije muzeja z obiskovalci. Zelo malo je potrebno, da

postanemo prijaznejši tudi do družin z majhnimi otroki. Že namestitev previjalnice je korak k prijaznosti muzeja.

V letu 2016 načrtujemo postavitve občasne razstave o Elanu in razstave o zgodovini kartuzije. V sodelovanju s Fakulteto za elektrotehniko in skupino DSE bomo v letu 2016 začeli s pripravo dveh začasnih razstav s področja razvoja elektrotehnike na slovenskem, ki bodo služile kot zasnova obsežnejše stalne postavitve po končanem projektu obnove kompleksa gradu Bistra.

Program dela javne službe v prihodnjih petih letih

Program dela TMS bo v prihodnjih petih letih usmerjen v uresničevanje dolgoročnih ciljev v skladu s finančnimi in prostorskimi možnostmi. Med prioritetaми v skladu z osnovnim poslanstvom muzeja ostaja kvalitetno strokovno delo z zbirkami in delo na terenu, konserviranje in restavriranje muzejskih predmetov, omogočanje dostopnosti do informacij o tehniški dediščini najširši javnosti ter upravljanje z zbirkami.

- **Upravljanje z zbirkami** je področje, ki zadeva tako strokovno delo kustosov, dokumentalistov, restavradorjev kot tudi ustrezno prostorsko in zbiralno politiko. Problematika depojev je izpostavljena v drugem poglavju strateškega načrta, se pa vsekakor navezuje tudi na zbiralno politiko, saj zaradi prostorske omejenosti velikokrat ne moremo sprejeti predmetov, ki bi bili lahko dragocena pridobitev za muzej.
- **Zbiralna politika** bo sledila do sedaj zastavljenim ciljem. V zbirke TMS v skladu s predpisi s področja kulturne dediščine sodijo predmeti tehniške dediščine,
 - ki so proizvod slovenskega znanja in slovenske ustvarjalnosti,
 - ki so jih izdelali, zasnovali ali načrtovali Slovenci, ki so živeli in delovali v tujini,
 - ki so bili izdelani v tujini, a so odločilno vplivali na življenje ali navade Slovencev,
 - ki so pomembni iz zgodovinskega, etnološkega ali sociološkega stališča,ki pomenijo pomembno tehnološko izboljšavo v svetovnem merilu ali so po kakršnem koli drugem merilu edinstveni in jih je mogoče označiti kot svetovno tehniško dediščino.

TMS za večje odkupe predmetov tehniške dediščine, ki bi pomembno dopolnjevali in izpopolnjevali obstoječe muzejske zbirke zaproša za sofinanciranje Ministrstvo za kulturo, iz lastnih sredstev in iz donacij pravnih in fizičnih oseb pa zbirke dopolnjujemo s cenejšimi in manjšimi predmeti. Obenem je zaradi stiske s prostorom in zagotavljanja ustreznih klimatskih in varnostnih razmer potrebno skrbno odločati o povečanju zbirke, za kar skrbi za to ustanovljena komisija, sestavljena iz zaposlenih strokovnjakov v TMS. Potrebno bi bilo razmišljati o t.i. »interventnem skladu« za odkupe, saj se občasno pojavi predmet ali zbirka, ki bi ob izgubi pomenila izjemno izgubo kulturne dediščine.

- **Dokumentiranje in digitalizacija** ter vrednotenje gradiva bodo tudi v prihodnje med prioritetaми rednega dela. O stanju nam tako največ povedo podatki z dne 15. 12. 2014. TMS

hrani približno 17.000 eksponatov, digitaliziranih je 9.811 predmetov, od tega je 3.902 muzealij in 5.909 muzejskih predmetov. V prihodnje bo potrebno sistemsko načrtovati inventarizacijo, saj precejšen delež fonda še ni ustrezno inventariziran. Zato se bomo v skladu z rednimi letnimi načrti morali usmeriti v sistemsko načrtovano digitalizacijo, ki bo slonela na zaokroženih celotah oz. skupinah predmetov. Realno bi bilo pričakovati 400 – 450 predmetov na leto. Obenem bo potekal postopek vrednotenja predmetov, za katerega je posebna komisija TMS že pripravila navodila oz. smernice.

- **Konservatorsko-restavratorska dejavnost** se je začela organizirano in strokovno z letom 2002, ko je TMS zaposlil restavratorja z visokošolsko izobrazbo in pripravil načrt prenove restavratorskih delavnic. V tem času so se dodatno izobraževali novi kadri, številčno podhranjenost pa se je reševalo tudi z zaposlovanjem javnih delavcev in prostovoljcev. Kupila se je oprema in uredili so se prostori, ki pa bi jih želeli prestaviti na ustrežnejšo drugo lokacijo, tako da bi v grajskem objektu lahko pridobili nove razstavne prostore. To bo verjetno možno šele po obnovi celotnega kompleksa Bistra. V letu 2014 smo pridobili tudi depoista, ki bo tako lahko dodatno pripomogel k sistemski skrbi in pravočasnemu konserviranju ali restavriranju eksponatov. Obenem se restavratorska dejavnost usmerja tudi na sodelovanje z zunanjimi zasebnimi ali javnimi uporabniki. Tako smo v preteklih letih sodelovali z IMV Novo Mesto, z Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo iz Žalca ter izvajali promocijo dela restavratorskih delavnic za javnost. Skrb za restavratorsko delavnico, ustrezno opremljenost in izobraževanje kadrov bo tudi v prihodnje izjemnega pomena. Spodbujali bomo sodelovanje s kustosi in načrtovanje dela. Potrebno bo narediti **konservatorski in restavratorski načrt**, saj bomo le tako lahko sistemsko in strokovno ustrezno skrbeli za ohranjanje predmetov v okviru izvajanja strategije TMS.

Glede na realne finančne omejitve in kadrovske možnosti ob predvidenih aktivnostih prenove kompleksa v Bistri na letnem nivoju načrtujemo pripravo največ ene lastne občasne razstave ter postavitve gostujočih razstav v sodelovanju z drugimi partnerji. Nadaljevati in nadgrajevati bo potrebno sistem rednih manjših dogodkov (npr. vitrina meseca, predavanja, predstavitve ob pomembnih obletnicah...).

- **Stalne razstave** so potrebne posodobitev z modernejšimi in bolj inovativnimi pristopi, interaktivnimi predstavitvami, dopolnjevanju z manjkajočimi področji in povečanju atraktivnosti zbirk. Trendi muzejskih postavitve vse bolj poudarjajo interaktivno doživetje obiskovalca, ki z vstopom v muzejsko okolje vzpostavi individualen odnos do predstavitve in mu omogoča poleg opazovanja in zbiranja informacij tudi aktivno doživetje. S postopno modernizacijo predstavitev zbirk se lahko z inovativnimi, ne vedno dragimi pristopi, doseže aktivno doživetje obiskovalca, seveda pa je potrebno pazljivo načrtovanje, da muzej ne postane »Disneyland«. Pri tem se lahko projektno vključuje mlade raziskovalce in znanstveno-raziskovalne institucije.

Načrtovati in oblikovati je potrebno tako ustrezno spremljevalno gradivo, kataloge kot tudi tržne elemente kot so npr. spominki.

Stalne razstave TMS v Bistri odsevajo obdobja, v katerem so bile postavljene. Nekatere so postavljene z zelo sodobnimi pristopi, nekatere med njimi pa so že zelo zastarele. T. i. »trajne« postavitve imajo kljub vsem določen rok trajanja oz. se morajo po tem obdobju začeti ponovno posodabljati. Glede na trenutno finančno krizo in varčevalne ukrepe se je potrebno zavedati, da sredstev v večjem obsegu kot doslej ne moremo pričakovati. Zato bomo morali načrtovati obnovo oz. posodobitve z zmernim tempom, vendar določenim ciljem, kandidirati za evropska sredstva in po drugi strani pripraviti načrt postavitve teh razstav ob obnovi kompleksa Bistra. Z načrtnim delom bo potrebno aktualizirati postavitve tako, da bodo možne predstavitve novih eksponatov v obstoječih razstavah oziroma nagovoriti obiskovalce z novimi pristopi, tako da jim približamo že razstavljene predmete na drugačen način.

Največji izziv bo predstavljala konceptualna in prostorska reorganizacija lovske zbirke, ki je odvisna tudi od sodelovanja z Lovsko zvezo Slovenije in možnostjo sofinanciranja. Potrebno bo najti rešitev za posodobitev razstave o lovstvu in ribištvu oz. vsebinsko osvežiti teme, ki sovpadajo s poslanstvom TMS, t.j. osredotočenje predvsem na tehniko lova, razvoj orožja in pasti ter na ekološki oz. naravovarstveni segment lovstva. Pri tem bo pozornost treba usmeriti tudi na stanje objekta, saj bi ev. odstranitev nekaterih dioram pomenila soočenje z gradbenimi posegi zaradi izjemno slabega stanja tega trakta, zato je z večjimi, statičnimi posegi smiselno počakati na celovito gradbeno prenovu objektov k kompleksu Bistre.

Muzejske zbirke je potrebno dopolniti z nekaterimi manjkajočimi vsebinami, ki so nujne za razumevanje razvoja znanj na področju tehnike, znanosti in inovacij v Sloveniji. Idealistično bi bilo razmišljati, da bo TMS v prihodnosti pokrival vsa najpomembnejša področja razvoja tehnike, znanstvenih dosežkov in inovacij. Potrebno je upoštevati, da so določena področja pokrita tudi s strani specializiranih muzejev in bi bilo podvajanje vse prej kot racionalno. Pa vendar bo potrebno poiskati vse možnosti, da se oblikujejo vsaj tiste vsebine, za katere lahko z zbirko eksponatov poskrbimo za primerno muzejsko postavitve in jo je seveda glede na obseg možno umestiti v kompleks Bistre, oz. pustiti zbirko »in situ«. Tukaj lahko kot primer izpostavimo primer zbirko IMV v Novem mestu, saj bi se s prevzemom v upravljanje brez dolgoročnega prostorskega zagotovila lahko v dokaj kratkem času ponovno soočili z iskanjem novih prostorov, saj zbirke nikakor ne moremo postaviti v kompleksu Bistre.

- **Postavitve novih razstav** - možnosti za postavitve novih stalnih razstav in občasnih razstav so v Bistri zelo omejene. Predvsem so povezane z velikimi stroški, saj so zato potrebne npr. selitve delavnic, ureditev mansard, selitev obstoječih razstav... Potrebno bo selektivno pristopiti do področij, ki so v obravnavana že v drugih muzejih, razen v primerih, kjer bi to pomenilo zmanjšanje vrednosti celovite obravnave. Potrebno je uravnotežiti in proporcionalno obravnavati posamezna področja, ki so danes zastopana zelo neenakomerno. Ob upoštevanju teh dejstev bo potrebno v prihodnjih letih postaviti razstave nekaterih manjkajočih

področij. V TMS ni sistematično predstavljenega področja prispevka slovenskih znanstvenikov in inovatorjev. Gre za segment, ki ključno vpliva na razumevanje in podobo slovenske znanosti in inovacij ter njeno vlogo ne le v slovenskem, temveč svetovnem merilu (npr. Pregl, Štefan, Puhar, Kozler, Vega, Puh, Bloudek, Potočnik....). Glede na obsežnost projekta se lahko razstava pripravi postopno, vsako leto bo namenjeno predstavitvi vsaj enega znanstvenika, postopno, ob ureditvi ustreznega prostora pa se oblikuje kot celovita stalna razstava še pred obnovo Bistre.

Slovenci smo lahko ponosni tudi na izjemne dosežke pri razvoju letalstva in konstruktorstva. Glede na pomembnost tehniških in razvojnih dosežkov ter slovensko znanje na področju razvoja letal (Rusjan, Slokar, Kuhelj, Boscarol,...), bomo pripravili razstavo o razvoju letalstva na Slovenskem. Predstavitev bo naravnana predvsem na konstruktorstvo in gradnjo letal.

- **Iskanje novih možnosti** in povečanje celovitosti predstavljenih področij ter interdisciplinaren pristop so osnova za predstavljanje vsebin in oblikovanje jedra zgodbe TMS, ki lahko z učinkovitim in prepoznavnim sloganom pripomore k prepoznavnosti in povečanju obiska TMS. Kljub pomanjkanju prostora v Bistri, v grajskem objektu še obstaja nekaj manjših »niš«, ki bi jih lahko z ustrezno ureditvijo oblikovali v del muzejskih postavitev. Tu gre za zastekleni del hodnika in nišo med lesarskim oddelkom in prostorom za občasne razstave.

V sklopu Bistre stoji tudi objekt (lopa) z mongo in valhami, ki pa je zaradi postavitve in neurejenega dostopa v dobršni meri degradiran. Potrebno bo urediti prostor tako, da bo do izraza prišla funkcija naprav. Sosednjo lopo, v kateri je skladišče, bi lahko izkoristili v druge namene (npr. predstavitev področja hidroinžiniringa).

Ob koncu leta 2014 se je na Ministrstvo za kulturo, Zavod za varstvo kulturne dediščine RS (v nadaljevanju: ZVKD RS), Slovenski etnografski muzej in TMS s prošnjo za odkup obrnila prokuristka Mojstrske delavnice Vevče, ki želi rešiti opremo za proizvodnjo ročnega papirja vključno s proizvodnjo. Na TMS vidimo priložnost pridobitve tovrstnih predmetov tehniške dediščine za obogatitev in dopolnitev obstoječih zbirk ter možnost predstavljanja tradicionalnih veščin (živa ali nesnovna dediščina). Novo pridobljene predmete, npr. delavnico s proizvodnjo, bi lahko umestili v prostore Koblerjevega mlina, za katere si TMS prizadeva že vrsto let.

V prihodnje lahko pričakujemo spremembe v financiranju Muzeja pošte in telekomunikacij, saj zaradi spremembe lastništva enega od soustanoviteljev (Telekom), lahko pride do bistvenih sprememb.

- **Dostopnost** - zagotavljanje najširše dostopnosti do kulturne dediščine do informacija je eden temeljnih ciljev evropske in nacionalne kulturne politike. Tudi cilj TMS je, da ostane dostopen muzej. Doseganje teh ciljev se uresničuje tako z realizacijo različnih vsebin namenjenih ciljnim skupinam (pedagoško-andragoški programi), dostopnostjo vsebin na spletu, zato je nujna digitalizacija predmetov, postavitev dostopne strokovne knjižnice, ki bo vključena v javno

dostopni informacijski sistem kot tudi s prilagajanjem infrastrukture muzeja na način, da je v čim večji meri dostopen ranljivim skupinam obiskovalcev. Seveda je ob tem potrebno pozornost nameniti nadaljevanju usposabljanja zaposlenih v TMS za delo z različnimi skupinami uporabnikov muzejskih storitev, vzpostavitvi spletnih strani muzeja za slepe in slabovidne obiskovalce ter načrtno odpravljanje konkretnih arhitekturnih ovir. Aktivno moramo pristopiti k iskanju možnosti za zaposlovanje ranljivih skupin.

- **Založništvo publikacij s področja tehniške dediščine** bo pomemben segment muzejske dejavnosti. Knjige, katalogi in specializirane publikacije, namenjene tako strokovni kot širši javnosti ter otrokom, so dodatna ponudba, ki lahko bogati doživetje muzeja in obenem zaokrožuje strokovno in raziskovalno delo. Ob postavitvah stalnih razstave se bodo pripravili katalogi ter konceptualna serija publikacij namenjena najmlajšim.
- **Pomembne so predstavitve TMS izven muzejskih prostorov**, na javnih površinah (npr. v središču Ljubljane), v izobraževalnih institucijah, sejnih, tujini... Dejavnost in promocija potekata lahko tudi izven muzejskih prostorov tako na področju izmenjave in sodelovanja med sorodnimi institucijami, kot drugimi strokovnimi ali izobraževalnimi institucijami. Poleg tega je promocija možna s sodelovanjem na dogodkih, namenjenih ciljni publiki (mladim, tujim turistom...), katere namen je pritegniti pozornost oz. posredovati informacijo o ponudbi muzeja.
- **Nujno je povezovanje s skrbniki tehniške dediščine tako v javnem kot zasebnem sektorju.** Na nacionalnem nivoju mora potekati medsebojna izmenjava informacij, promocija in sodelovanje na projektih, ozaveščanje o pomembnosti ohranjanja tehniške dediščine ter s tem tudi dvig ugleda TMS.
- **Sodelovanje in povezovanje z drugimi institucijami in muzeji** bo tudi v prihodnje ostalo med pomembnimi nalogami TMS. Dejstvo je, da večina slovenskih muzejev hrani tudi tehniško dediščino. Povezovanje in medsebojna izmenjava tako muzejskih predmetov, razstav ali znanja so izjemnega pomena tako za lokalne skupnosti kot na nacionalnem nivoju. Obenem je potrebno povezovanje tudi med ne-muzejskimi institucijami, kot so ZVKD RS in njihovimi območnimi enotami, Restavratorskim centrom, Ministrstvom za kulturo ter drugimi ministrstvi, ki skrbijo za raziskovalno in izobraževalno dejavnost, fakultetami, znanstvenimi inštituti, Hišo eksperimentov...
- **Mednarodno sodelovanje** in predstavljanje slovenske kulturne dediščine tudi v tujini je ena izmed pomembnih nalog muzeja. Zato je zelo pomembno, da se TMS strokovno povezuje z institucijami izven Slovenije in posreduje ter izmenjuje svoje znanje in razstave tudi s tujino. Obenem pa je pomembno tudi to, da se tuje razstave predstavljajo tudi v naših muzejih. Tako se lahko naša dediščina pozicionira v mednarodnem okolju. Pomembno je sodelovanje v

različnih institucionalnih združenjih tako na regionalnem nivoju kot mednarodno (ICOM, SMD, SMS...), saj so tovrstna srečanja pomembna za vzpostavljanje novih povezav, stikov, pridobivanju znanj in idej za nove projekte.

Tako iz strokovnih kot finančnih razlogov so za muzej pomembni mednarodni projekti pri katerih je TMS doslej že uspešno sodeloval. Večina evropskih projektov bo v prihodnjih letih omogočala predvsem oblikovanje mehkih vsebin (zmanjševanje investicijskih deležev projektov). Obenem pa bodo projekti naravnani na medsebojno sodelovanje sorodnih institucij tako regionalno kot mednarodno. Zato je potrebno pripraviti dobre in inovativne strokovne osnove, iz katerih se lahko gradijo kvalitetne prijave za pridobivanje sredstev. S tem lahko kvalitetno posodabljammo obstoječe zbirke in oblikujemo nove postavitve. Potrebno bo poiskati prednostne niše (trajnostna mobilnost, dostopnost ranljivim skupinam, energetska učinkovitost...) in že vnaprej razmišljati o možnih projektih, ki bodo TMS s posodobitvijo zbirk prinesli novo kvaliteto tudi dolgoročno.

ORGANIZACIJSKE USMERITVE

- **Organizacijska in upravna struktura** mora spodbujati vzdušje timskega dela in odprto interno komunikacijo. Razvijanje timskega dela, ki sledi viziji in ciljem muzeja, predstavlja novo ustvarjalno okolje, v katerem vsi zaposleni lahko učinkovito delajo za doseganje ciljev ustanove. Seveda pa oblikovanje tima ni samo stvar uprave, temveč imajo vsi vodje in vodilni delavci zelo pomembno odgovornost: vsak delavec v timu mora biti stalno angažiran in se čutiti cenjenega, tako, da bo rad in po vseh svojih močeh prispeval za dobro muzeja.

Organizacijska struktura je bila sprejeta v s Pravilnikom o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v TMS dne, 6.10.2014 (v nadaljevanju: Pravilnik). S tem aktom je notranja organizacijska sestava TMS sledeča:

- Uprava
- Oddelki in dislocirane zbirke
- Muzejska dokumentacija
- Muzejska knjižnica
- Pedagoško-andragoška dejavnost
- Konservatorsko-restavratorska dejavnost
- Splošne službe (računovodstvo z blagajno, stiki z javnostjo in trženje, tehnična služba, vodniška in čuvajska služba).

Kustosi vodijo oddelke, vendar je lahko en kustos v skladu s Pravilnikom odgovoren največ za dva oddelka. Vseh oddelkov je trenutno sedemnajst. Zaradi pomanjkanja kustosov in izvajanja nacionalne politike zmanjševanja števila zaposlenih, financiranih iz sredstev državnega proračuna ter številnih zbirk, ki nimajo skrbnika, bo potrebna reorganizacija delitve področij. Vsekakor bo za končno odločitev potrebna podrobna analiza obsega del, zasedenosti posameznega oddelka, obsega odgovornosti, raziskanosti in obdelanosti posameznih področij. Smiselno je zato razmišljati o delitvi glede na vede, ki jih kustosi TMS pokrivajo (tehnika, naravoslovje, družboslovje, ...) ali pa po splošno priznanih

gospodarskih panogah (primarne, sekundarne, terciarne, kvartarne). Za temeljito prenovbo bo potrebno sodelovanje vseh zaposlenih in skupna želja po spremembi ter optimizaciji dela. Priložnost je vsekakor nov konceptualni pristop za postavitev vsebin po prenovi kompleksa Bistra. Seveda bo to posledično pomenilo spremembe oz. prilagoditve veljavne sistemizacije delovnih mest, sočasno pa bo potekalo tudi urejanje in usklajevanje drugih internih aktov.

Pri pripravljanju razstav bo potrebno doseči bolj intenzivno sodelovanje strokovnih sodelavcev TMS, predvsem kustosov in pedagoško-andragoške službe, pa tudi zunanjih strokovnih sodelavcev. Ob tem se izpostavljajo možnosti permanentnega in aktivnega nadaljevanja strokovnega sodelovanja z zainteresiranimi fakultetami naravoslovnih, prioriteto tehničnih strok (npr. Fakulteto za strojništvo, Fakulteto za elektrotehniko, Fakulteto za fiziko, itn).

Obenem bo potrebno načrtovati avtomatizacijo kontrole obiskovalcev in s tem zmanjšati potrebno število čuvajev za kontrolo vstopa ter jim tako dodeliti naloge nadzora - varovanja in vzdrževanja zbirk, oz. druga delovna mesta, ki so nujno potrebna (restavratorji, vzdrževalci) za nemoteno delo muzeja.

- **Priprava dokumentov** je nujna doseganje ciljev in evalvacijo uspešnosti dela. Zato bomo pristopili k pripravi naslednjih dokumentov:
 - Projektna naloga z vsebinskim programom za celoten kompleks Bistre, ki bo upošteval obstoječe postavitev in nove zbirke ter razporeditev prostorov in ki bo omogočal novo, sodobno, fleksibilno in inovativno postavitev muzejskih zbirk,
 - Razdelitev strokovnih področij in opredelitev pristojnosti kustosov, na način, ki bi omogočal večje pokrivanje zbirk, kustodiatov, interdisciplinarno delo in medsebojno dopolnjevanje znanj,
 - Strateški načrt trženja, ki bo povezoval strokovno delo kustosov, pedagogov in andragogov z načrtnim delom marketinga,
 - Dolgoročni in letni načrt restavratorskih in konservatorskih del in
 - Dolgoročni in letni načrt urejanja depojske problematike in hranjena muzejskih zbirk.
- **Pedagoško – andragoško delo** in sodelovanje z institucijami na področju izobraževanja bo izjemnega pomena. Pomemben segment obiskovalcev TMS so mladi. Na tem področju je bilo delo TMS s kvalitetnim razvojem pedagoške in andragoške službe v Bistri in Polhovem Gradcu že doslej uspešno. Oblikovali so se posebni izobraževalni programi v obliki DIZIT (Dnevi znanosti in tehnike), razvijajo se vedno nove vsebine delavnic, ki privabljajo šolarje vseh stopenj. Potrebno je nadaljevanje dobre prakse in še bolj sistemsko skušati implementirati program TMS v sistem osnovnega in srednjega šolstva ter univerzitetne programe. Ponudba se mora prilagajati izobraževalnemu sistemu in programu izobraževanja v vzgojno varstvenih institucijah. Zato je potrebno sodelovati oz. se predstavljati v procesih, kjer se oblikujejo ponudba in programi za VVZ ter z Zavodom za šolstvo (sejmi, kongresi, srečanja...). Na tem področju je bil TMS že doslej zelo aktiven. V prihodnje se načrtuje nadaljnje prilagajanje povpraševanju in prilagajanje pedagoškim načrtom.

Izobraževanje in andragoški pristop pa seveda niso vezani le na segment izobraževalnih institucij. Zbirke TMS omogočajo aktivno vključevanje odraslih obiskovalcev v delo muzeja. V okviru dela Pedagoško-andragoške službe TMS bomo na podlagi analize dosedanjega obiska andragoških vsebin (delavnic) in izraženih želja obiskovalcev ugotovili, s katerimi novimi vsebinami in na kakšen način lahko obogatimo andragoški program. Posebno pozornost bomo posvetili neformalnemu izobraževanju in dostopnosti do informacij za odrasle obiskovalce. Prav tako pa tudi pridobivanju dragocenih informacij s strani zainteresiranih obiskovalcev (npr. zbiranju spominov - živa/nesnovna dediščina povezanih s predmeti, ki jih muzej razstavlja ali hrani v svojih zbirkah). Sistemsko bomo vzpostavili tudi sodelovanje s slušatelji Tretje univerze in nadaljevanje z uveljavljenimi programi za upokojece. K sodelovanju bomo povabili tudi upokojene strokovnjake tehničnih strok kot aktivne deležnike izvajanja programskih vsebin (sodelovanje pri predstavitvah predmetov, zbirk, okroglih mizah, itn).

V sodelovanju z zunanjimi strokovnjaki bomo tudi v prihodnje omogočali obiskovalcem iz ranljivih skupin primerne načine dostopnosti do informacij o tehniški dediščini. V prvi fazi bomo dopolnili obstoječe segmente razstav z zvoki (realizacija ciljev EU projekta), kar bo povečalo dostopnost muzejskih vsebin slepim in slabovidnim obiskovalcem. Dobre prakse bomo vključili tudi v vsebinsko prenovu stalnih postavitev v prenovljenih objektih kompleksa v Bistri.

TMS si bo prizadeval tudi za pridobitev zunanjih površin, ki so bili vrnjene po končanem postopku denacionalizacije denacionalizacijskemu upravičencu (ribnik, sprehajalno pot okoli jezera in del parkirišča ter parkirišče ob samostanu), saj bi dodatne površine lahko nov prostorski potencial za izvajanje novih pedagoških in andragoških vsebin.

Ključno je tudi pridobivanje specialnih znanj za izvedbe novih pedagoško-andragoških programov, postavitev novih razstav oz. dopolnjevanje razstav z izkustvenim, doživljajskim delom ter dopolnjevanje z ustreznimi publikacijami, ki obiskovalcu nudijo dodano vrednost. Poseben poudarek bo na področju animacije družin, kjer se lahko z zanimivim družinskim programom in izdano serijo publikacij namenjenih najmlajšim približamo družini in njihovim potrebam zanimanje za varstvo tehniške dediščine ter jih spodbudimo za večkratni obisk TMS.

- **Komuniciranje z javnostjo** mora muzej namenjati poseben pomen v svoji javni funkciji. Zato je izjemnega pomena kvaliteten program, namenjen javnosti, strateško načrtovana komunikacija z javnostjo ter trženje. Letno TMS obišče med 35.000 in 45.000 obiskovalcev in sodi med muzeje z dobro obiskanostjo. Poleg segmenta šol, ki obiskujejo TMS v sklopu rednih ogledov ali v okviru programov DIZIT ter drugih delavnic, so dobro obiskane tudi občasne razstave. Zato bomo tudi v prihodnje poskrbeli letno vsaj za eno novo lastno razstavo, gostujoče razstave in tematske dneve, delavnice, dogodke, ki dodatno bogatijo program. Razstave bodo v čim večji meri vključevale različne vidike (od tehnoloških do zgodovinskih ali socioloških, pedagoško-andragoških) in bodo zaokrožene s katalogom oz. publikacijo, namenjeno širši javnosti. TMS je pred časom že izdal tudi otroški vodnik, ki se je izkazal za izjemno prijazno publikacijo za družine z otroki. Zato bo v tej smeri potrebno oblikovati serijske publikacije, ki bodo spremljale naše postavitve. Obisk muzeja mora postati družaben

dogodek, doživetje, zaradi katerega se bodo obiskovalci vračali. Potrebno bo poskrbeti za večjo prijaznost do obiskovalcev (namestitve ustreznih usmerjevalnih tabel, podnapisov, prostor za počitek, garderobe, osvetlitev, previjalne mize, kavarniška ponudba...).

Izjemno pomemben je način komunikacije muzeja z obiskovalci. Že ob vstopu v muzej je izjemno pomemben prvi vtis s prijazno, vedro in profesionalno komunikacijo obiskovalca z osebo na blagajni oz. ob informacijskem pultu. Tu mora obiskovalec prejeti osnovne informacije (jasno označena cena vstopnice, shema načrta objektov, zloženka) in vedeti kje lahko dobi dodatne informacije. Zato bomo posvečali posebno pozornost prvemu stiku obiskovalca z osebjem. Obiskovalec mora po načrtovanem obisku, zapustiti muzej zadovoljen, z odgovori na vprašanja in ustrezno opremljen z novim znanjem. Zato je potrebno veliko pozornosti posvetiti obiskovalcem, ki stopijo v muzeju v drugačen svet in jih mora razumljivo peljati po zgodbi, ki jo muzej želi povedati.

TMS ima službo za stike z javnostjo, ki redno obvešča medije, pripravlja gradiva za obiskovalce in aktualne spletne strani. Izjemno pomembno za promocijo in prepoznavnost je aktiviranje medijev, ki lahko s članki in pozitivnim mnenjem vplivajo na ugled, prepoznavnost in željo po obisku TMS. Zato ustrezno načrtovani dogodki za medije in pravočasno ter ustrezno informiranje lahko prinesejo več kot neposredna sredstva namenjena oglaševanju. Kljub temu pa je občasno potrebno tudi direktno oglaševanje preko različnih oglaševalskih orodij (plakati, oglasi...).

Nova spoznanja spletnega marketinga ugotavljajo, da so družbena omrežja področje, kjer je smiselno oblikovati strategijo prilagojeno dejavnosti TMS. Družbena omrežja so postala izjemen vir mreženja informacij, ki lahko postanejo tudi motivator za obisk muzeja ali dogodka. Strateško načrtovana promocija na spletnih omrežjih dokazano prinese vidne pozitivne učinke v poslovanju. Za učinkovitost le-te pa je potrebno uporabljati orodja in marketinške prijeme, ki bodo dvignili zanimanje ciljne javnosti. Povezovanje predstavnikov, ki delujejo na področju stikov z javnostjo, mora biti v Sekciji za izobraževanje in komuniciranje bolj aktivno. Medsebojna izmenjava izkušenj, primeri dobrih praks in sistemsko delo z mediji, pedagogi, i.t.d., lahko prinesejo dodatno motivacijo in višjo raven dela na tem področju.

- **Strateški načrt trženja** je potreben za doseganje cilja, ki bo definiral ciljno javnost in glede na specifične potrebe opredelil načrt trženja in drugih aktivnosti za povečevanje obiska in prepoznavnosti. Za izdelavo strateškega načrta je primarno potrebna kvalitetna analiza in raziskava obstoječega stanja z vključenimi finančnimi posledicami, ki jo bomo pripravili v muzeju, saj imajo nekateri v muzeju za to nalogo potrebna, sicer neformalna znanja. Strateški načrt trženja mora slediti poslanstvu muzeja in cilju za prihodnje petletno obdobje, analizirati notranje in zunanje dejavnike glede prednosti, slabosti, priložnosti, nevarnosti, opredeliti ciljne skupine javnosti, določiti aktivnosti za obveščanje trga in na koncu analizirati izpolnjevanje zadanih ciljev. Muzeji morajo poznati svoj trg in tržno okolje, iz katerega lahko pritegnejo potencialne skupine obiskovalcev. Poseben segment strateškega načrta trženja je oblikovanje blagovne znamke. Tu ne gre le za celostno podobo, temveč za nosilno zgodbo, krovno zgodbo, ki bo presegla splošno ime TMS in podala srž poslanstva muzeja, t.j. pokazati javnosti najpomembnejše tehniške in znanstvene dosežke Slovencev ter njihov razvoj. Strateško

pozicioniranje TMS je povezano s prepoznavnostjo, ki jo lahko dodatno oblikujemo z nosilno zgodbo in povezovanjem zgodb dislociranih zbirk, ki jih upravlja TMS. Današnji obiskovalec, turist je raziskovalec, ki želi doživetja in išče zgodbe. Takšnemu obiskovalcu je potrebno pripraviti celosten produkt, ki bo prijazen in lahko dostopen. Informacija o tem mora biti dosegljiva na spletnih straneh in bo komunicirala s potencialnimi obiskovalci tudi preko družbenih medijev in jih nagovarjala k obisku TMS.

- **Financiranje** - gospodarska in finančna kriza ter posledično ukrepi vlade na tem področju so signal, da je potrebno povečevati lastne prihodke. TMS je v pretežni meri financiran iz proračunskih sredstev Ministrstva za kulturo. Letni proračun TMS zadnjih petih let se giblje med 1.400.000 in 1.800.000 EUR. Od tega je povprečno 84% javnih sredstev (MK, investicije, druge javne finance), 16% pa je pridobljenega na trgu. V letu 2013 je bilo na trgu pridobljenih 13% lastnih sredstev. Opazen je tudi zmanjšan delež sredstev, namenjenih investicijam, kar je za TMS zelo problematično, saj upravlja s številnimi zelo starimi objekti, za katere je potrebno sprotno investicijsko vzdrževanje. Zato je potrebno razmišljati o načinu, kako povečati lastne prihodke, saj bo v prihodnjih letih glede na javnofinančno krizo težko pričakovati povečanje javnih financ (razen investicijskega vzdrževanja). Vir lastnih prihodkov so lahko predvsem: vstopnine, posebne storitve kot npr. oddajanje prostora, svetovanje, konserviranje za zunanje naročnike ter trgovska dejavnost in zbiranje sredstev. Višji odstotek lastnih prihodkov pomeni, da ima muzej na razpolago več sredstev in je bolj sposoben izkoriščati in upravljati možnosti za ustvarjanje lastnih prihodkov.

Potrebno je iskati možnosti za povečanje števila storitev za zunanje naročnike – povečanje prepoznavnosti ponudbe in dejavnosti, seveda v skladu z možnostmi in ne na račun opravljanja lastne matične dejavnosti. Z uspešnimi konservatorskimi in obnovitvenimi posegi ter promocijo le-teh lahko pridobimo zaupanje in zanimanje za opravljanje tovrstnih storitev. Tako npr. ob zaključku sodelovanja z Inštitutom za hmeljarstvo in pivovarstvo načrtujemo organizirati dogodek, ki bo predstavil tudi vlogo TMS pri restavratskih delih na njihovih eksponatih. Seveda pa se te aktivnosti ne smejo odvijati na škodo lastnih potreb po konservatorskem delu.

Potrebno je poiskati nove vire financiranja, kot so donacije in pokroviteljstva, tako pri oblikovanju novih zbirk kot financiranju določenih projektov. Dodatna možnost financiranja je sodelovanje v evropskih projektih. TMS v preteklosti ni namenjal sistematične pozornosti muzejski trgovini in prodaji promocijskih izdelkov. Zato bo v sklopu marketinškega načrta potrebno opredeliti tudi načrt izbora in izdelave prodajnih artiklov. Potrebno bo načrtovati dogodke, ki bodo privabili v muzej večje število obiskovalcev. Že sedaj vlada veliko zanimanja za najem dvoran in večjih prostorov. Ob ureditvi večje dvorane bi lahko nudili organizacijo konferenc in srečanj, kar bi pomenilo dodaten vir prihodkov.

Tabela: Prihodki in odhodki javne službe Tehniškega muzeja Slovenije

	2013	2012	2011	2010	2009
prihodki SKUPAJ	1.431.938	1.463.171	1.590.541	1.471.173	1.806.209
Javni prihodki MK	1.186.972	1.177.091	1.259.531	1.230.496	1.412.406
<i>investicijski prihodki- vključeni v javne prihodke MK</i>	38.332	4.728	15.000	12.243	193.095
druge javne finance	47.448	55.323	55.324	45.339	37.042
Drugi prihodki - EU projekti, tržna dejavnost, donacije	197.519	230.757	275.686	195.338	356.761
Odhodki TMS SKUPAJ	1.429.675	1.461.752	1.573.418	1.569.277	1.668.230
stroški dela	888.407	898.144	933.980	862.736	875.224
splošni stroški	216.562	242.232	236.122	219.251	213.749
programski stroški	233.503	228.249	269.374	289.144	306.807
EU	6.169	962	81.932	103.243	11.530
investicijski odhodki	63.786	65.917	34.759	74.640	222.558
tržna dejavnost	21.249	26.248	17.251	20.263	38.362
	1.429.676	1.461.752	1.573.418	1.569.277	1.668.230
	1.234.420	1.232.414	1.314.855		
		0	0	0	0
Razlika	2.263	1.419	17.123	-98.104	137.979

- **Tržna dejavnost** - za uspešno izvajanje tržne dejavnosti je potrebno podrobneje raziskati trg TMS in tržno okolje, iz katerega lahko pritegnemo potencialne skupine obiskovalcev. Izkoristiti je potrebno prednosti kompleksa z izjemnim parkom ter trženjsko in vsebinsko usmerjeno sodelovanje z najemnikom gostinstva v sklopu kompleksa Bistra. Povezovanje subjektov lahko stimulira razvoj produktov in samo vsebino, ki povezuje grajski kompleks tako z zgodovino kot današnjo vsebino. Iz dosedanjega poslovanja je razvidno, da je največji potencial kompleksa Bistre v interesu za izvajanje porok (uradna lokacija UE Vrhnika) in za najem prostora za različne dogodke. Obenem pa infrastruktura v Bistri ne zadostuje tem potrebam, saj je gostinski objekt zastarel in neprimeren. Problem nastopi tudi ob organizaciji dogodkov na prostem, kadar se vremenske razmere poslabšajo, saj kompleks Bistra nima primerno opremljene dvorane, ki bi jo lahko oddali ne da bi ovirali oz. prilagajali program muzeja. Tudi kapacitete obstoječe manjše dvorane niso zadovoljive glede na izkazano povpraševanje. Izkušnje kažejo, da so lahko tudi muzejske trgovine dober vir prihodkov, zato bo potrebno pazljiveje analizirati in načrtovati prodajo spominkov, njihov nabor in sodelovanje TMS pri izdelavi kot tudi prodajo publikacij TMS.

- **Kulturni turizem** - povezovanje s turističnimi subjekti ne le v lokalnem okolju temveč regionalno in mednarodno lahko v TMS privabi večje število turistov. Posebno pozornost bo potrebno nameniti potencialu, ki ga ima turistična industrija. Sam muzej konceptualno ustreza kriterijem turistično atraktivne destinacije t.i. kulturnega turizma (privlačen grajsko-samostanski kompleks z urejenim parkom, vsebina), vendar pa ima ob tem veliko pomanjkljivost v dostopnosti in prepoznavnosti. Zato je potrebno predvsem usmerjati pozornost na tisti segment turistov, ki so mobilni oz. niso odvisni od javnega prevoza. Potrebno je poskrbeti, da bo muzej prijazen do tuje govorečih turistov (napisi ob eksponatih, usmerjevalne table, prevodi letakov, literature...) in obenem poskrbeti, da se organizira posebne ogleda in delavnice, ki so časovno prilagojeni zahtevam turistov in agencij (posebna skrajšana vodenja, tematska vodenja, uvesti avdio-vodnike po muzejskih zbirkah z možnostjo izbora jezikovne variante, prost dostop do interneta, itn). Potrebno je povezovanje z agencijami in LTO-ji ter stalno obveščanje o aktualni ponudbi.

Na področju povečanja števila obiska TMS, kjer je v preteklih letih bil zabeležen trend povečevanja števila obiskovalcev, je potrebno v večji meri vključiti tujega turista. Statistika dokazuje, da je v deležu obiskovalcev najmanj tujcev (4,5%), približno polovico obiskovalcev pa tvorijo otroci, 25 - 30% obiskovalcev pa obišče muzej ob priložnostih, ko se vstopnina ne zaračunava oz. ga obišče z brezplačno vstopnico. Muzeji delujejo v konkurenčnem okolju prostočasne ponudbe in morajo imeti tudi primerljive podatke o drugih atrakcijah. Sodelovanje z lokalnimi turističnimi organizacijami muzeju lahko daje vpogled v vedenje turistov, npr. glede vzorcev obiskov, držav izvora, trajanja obiska in razlogov za obisk. Zato je smiselno dodatno spodbuditi zanimanje tujih obiskovalcev z ustreznimi turistično oblikovanimi produkti v sodelovanju z lokalnimi turističnimi organizacijami, kot sta Turizem Ljubljana in Zavod Ivana Cankarja, SPIRIT-om, »Incoming« agencijami in zasebnimi ponudniki ter s povezovalnimi ukrepi povečati pretok obiskovalcev v dislociranih enotah. T.i. imenovani kulturni turizem je značilen za obiskovalce večjih mest, zato je treba v večji meri izkoristiti potencial turističnega obiska v Ljubljani (milijon nočitev v letu 2014) in na Vrhniki.

Poleg samega kompleksa Bistre nudi izjemen potencial tudi neposredna okolica z Barjem. Glede na razvoj in smernice sonaravnega turizma se ponuja možnost povečane dostopnosti Bistre z ureditvijo kolesarske poti od Ljubljane do Vrhnike preko Barja. Seveda pa bi morala ta projekt podpreti tako Ljubljanska kot Vrhniška občina.

INVESTICIJE IN INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE

Zahtevnost in kompleksnost objektov, s katerimi upravlja TMS za postavitve zbirk je izjemna. Gre za objekte, ki so večinoma kulturna dediščina in obenem zaradi svoje strukture definirajo in omejujejo postavitve in predstavitve zbirk. Zato je potrebno premišljeno načrtovanje tako zaporedja posameznih obnov kot tudi skladnost in ustreznost prostorov za postavitve zbirk (od nosilnosti do pogojev vlage, svetlobe...). Potrebno je predvideti ustrezne lokacije za načrtovane nove predstavitve.

Konservatorski načrt za kompleks Bistra je pripravljen. TMS mora čim prej pripraviti variantne osnutke idejnih načrtov za novo, sodobno, fleksibilno in inovativno postavitve muzejskih zbirk. Prenova se načrtuje tako, da bo del muzeja ves čas deloval, glede na faze poteka del. Tako se bo ohranila kontinuiteta obiska.

V sklopu ureditve zbirk je potrebno obnoviti signalizacijski sistem in ga prilagoditi tudi tujim obiskovalcem. Obenem pa doseči izboljšano cestno signalizacijo in usmerjevalne table v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in DARSom.

Za načrtno delo in doseganje ciljev bomo v prvem letu sestavili **popis potrebnih sanacijskih in investicijskih del** s predvidenimi stroški za vse objekte, ki jih ima TMS v upravljanju ter določili prioritete. Glede na višino sredstev bomo lahko določene investicije izvajali sami, tiste, ki pa so glede na višino investicije prezahtevni, pa bomo morali izvesti v sodelovanju z ustanoviteljem. Glede na to, da se načrtuje obsežnejša prenova kompleksa Bistre, je potrebno načrtovati le tiste sanacije, ki so res nujne zaradi pojavljanja škode na objektih, eksponatih ali pa gredo na račun varnosti obiskovalcev.

V Bistri bodo v ospredju delna obnova streh, električne napeljave, obnova rak, odvajanje meteorne vode, obnova dostopa do spodnjega dela žage venecianke. Polhov Gradec je bil pred vselitvijo TMS prenovljen, a bo v prihodnjih nekaj letih potrebna obnova strehe in instalacija internetnega omrežja.

- **Problematika depojev** TMS se od same ustanovitve dalje sooča s problematiko tako ustreznih muzejskih prostorov kot tudi depojev. Zlasti pomembno je ob tem dejstvo, da so eksponati, ki jih TMS hrani za naše zanamce, zelo raznoliki, tako po materialih kot po svoji velikosti in načinu vzdrževanja. TMS hrani 17.000 eksponatov, od tega jih je na razstave umeščenih cca. 21%. Noben depo TMS-ja nima ustreznih pogojev glede klimatskih zahtev (temperature, vlage) in varovanja. Še večja težava pa je v pomanjkanju prostora. Problem je tudi dostopnost, saj je precejšna količina predmetov velikih dimenzij. Razpršenost depojev po Sloveniji in stanje nepremičnin, v katerih se depoji nahajajo povzročajo dodatne stroške prevoza. Še najbolj ustreza minimalnim zahtevam za varovanje in hranjenje muzejskih predmetov depo v Kočevju, ki ga TMS najema od Zavoda RS za blagovne rezerve. Depo na Ptuju je klimatsko najmanj ustrezen in zaradi visokih temperaturnih razlik ter nihajoče vlage ustvarja škodljive pogoje za hrambo eksponatov. Kljub temu, da skušamo tja uvrstiti najmanj občutljive eksponate, se žal tudi na teh že kažejo škodljive posledice neprimerne prostora. Če bi želeli dolgoročno ohraniti objekt, bi bilo potrebno izolirati celotno ostrešje in steno objekta. Ogladni depo Soteska je na prvi pogled najprivlačnejši depo TMS-ja. Vanj je TMS v sodelovanju z občino Dolenjske Toplice vložil precej sredstev in iz nekdanjega hleva uredil precej dopadljiv objekt. Žal se je naknadno izkazalo, da je lastnik objekta KZ Krka in bo potrebno urediti problematiko lastništva, zato večja vlaganja do tedaj niso smiselna. Zaradi večkratnih vdorov vode in velike vlage bi bilo na objektu nujno potrebno obnoviti streho, montirati žlebove in narediti drenažo okrog objekta. Na objektu so se opazile tudi razpoke zaradi posedanja tal, zaradi česar bo potrebno proučiti smiselnost vlaganja in sanacije v objekt oz. poiskati alternativno možnost za selitev iz tega depoja zlasti ob dejstvu, da v prihodnjih nekaj letih težko pričakujemo sredstva za odkup objekta. Kot eno izmed možnosti pridobitve novih prostorov bomo preverili možnost daljšega najema ali celo odkupa Koblerjevega mlina. Na ta način bi sistemsko in celovito povezali objekte kompleksa v Bistri, obogatili vsebine in znižali potne stroške zaposlenih, ki skrbijo za predmete in odprtost depoja Soteska. Na Ministrstvu za kulturo je pripravljena projektna dokumentacija za rekonstrukcijo nekdanjega vojaškega objekta v Pivki, v okviru katerega je tudi načrtovani depo za hranjenje predmetov iz zbirk

TMS. Realizacija projekta, ki je na Ministrstvu za kulturo v fazi pridobivanja vira za financiranje gradbenih del in opreme, bi znatno rešila težave z depoji tako TMS kot tudi Muzeja novejših zgodovine Slovenije in Narodnega muzeja Slovenije. TMS bi tako lahko iz depojev v Bistri, ki se večinoma nahajajo na podstrešju gradu, kjer so razmere popolnoma neustrezne, preselil večino eksponatov v Pivko, kjer bo TMS pridobil cca 1000 m² površine.

Vsekakor bo potrebno dolgoročno razmišljati o racionalizaciji depojskih prostorov, saj dislocirane enote kljub temu, da za nekatere ne plačujemo najemnin, pomenijo strošek zaradi prevoza in nadzora nad objekti in eksponati, zaradi slabih klimatskih razmer pa povečano število eksponatov, ki jih je potrebno konservirati ali restavrirati, kar dodatno povečuje stroške.

PODLAGE ZA KADROVSKI NAČRT

Podlaga za kadrovske načrte je sprejeti Pravilnik o sistemizaciji delovnih mest v TMS (6.10.2014), ob upoštevanju navodil in ukrepov v skladu z Zakonom za uravnoteženje javnih financ (ZUJF). Glede na dolgoletno podhranjenost muzeja tako s strokovnimi kadri (vsi oddelki oz. področja nimajo odgovornega kustosa) kot tudi z drugimi podpornimi službami (zaradi dislociranosti Polhovega Gradca je potrebna dodatna zaposlitev) bomo skušali manjkajoče kadre nadomeščati z začasnimi pooblastili kustosov za skrb nad zbirkami iz drugih področij ter v skladu z reorganizacijo kustodiatov. Pomanjkanje čuvajev pa bomo skušali še naprej pokrivati z javnimi delavci. V letu 2014 se je upokojil en čuvaj, ki bi ga bilo nujno nadomestiti, saj gre pri takšnih osebah za drugačno pripadnost, skrb in poznavanje muzejskega dela. Glede na to, da se v začetku leta 2015 načrtuje še ena upokojitev muzejskega tehnika, bi bila to realna možnost. V prihodnje lahko zaradi zmanjševanja sredstev za javna dela pričakujemo, da se zgodi drastično pomanjkanje kadrov, ki ga bomo morali reševati v skladu z zakonskimi možnostmi in sredstvi, ki bodo na voljo ter zaposlovanjem iz lastnih sredstev.

Izhodišče za kadrovske načrte je Finančni načrt pripravljen decembra 2014. Izhajajoč iz 31 zaposlenih iz sredstev MK in 9 zaposlenih iz lastnih sredstev (pogodba za določen čas in javna dela), so v tem trenutku pričakovanja za povečanje zaposlitev nerealna. Zato bo v prihodnje smiselno razmišljati o reorganizaciji dela in eventualnih spremembah delovnega časa, po obnovi muzeja v Bistri pa bo potrebno upoštevati selitev Muzeja pošte in telekomunikacij v Bistrico in s tem pridobiti na racionalizaciji upravljanja (manj čuvajev in dodatnih stroškov za upravljanje objekta) ter predvideti selitev uprave in kustodiatov muzeja v Bistrico.

Ob tem na TMS skušamo privabiti tudi prostovoljce, kar se je izkazalo zelo pozitivno zlasti na segmentu restavratorskih del. Povezujemo se s fakultetami, ki potrebujejo partnerje za izvajanje študentske prakse, kar dodatno zmanjšuje stroške, obenem pa so ti študentje izvrstni zunanji sodelavci in pomoč strokovnim sodelavcem TMS; zlasti kustosom.

V prihodnje bomo na TMS iskali možnosti mednarodnih projektov, kjer bomo lahko delovno silo lahko pokrivali tudi iz projektnih sredstev.

Načrtovane upokojitve:

- 2015 1 upokojitev, V. tarifna skupina
- 2016 1 upokojitev, VIII. tarifna skupina
- 2017 1 upokojitev, VI. tarifna skupina

Za kvalitetno delo muzeja, pozitivno naravnano delovno okolje in možnost napredovanja je potrebno skrbeti načrtno. Zato se zaposlenim omogoča dodatno izobraževanje na področju muzeologije, udeležba na organiziranih seminarjih DEM, ICOM in drugih združenjih in organizacijah, ki skrbijo za spremljanje novosti in osveževanju znanj strokovnih delavcev. Kljub kroničnemu pomanjkanju sredstev je potrebno načrtovati nujna študijska izpolnjevanja in sodelovanja s tujino, na katerih se kustosi in pedagogi lahko seznani z modernimi pristopi muzejskih postavitvev. Seveda so za to potrebna dodatna sredstva in pazljivo načrtovanje, transparenten sistem, ki omogoča enakovredno vključevanje strokovnih delavcev. Obenem se bo spodbujalo sodelovanje med kustosi in oblikovanje interdisciplinarnih delovnih skupin pri postavljanju muzejskih razstav, saj bomo le tako sledili sodobnim muzejskim trendom.

ZAKLJUČEK - KAZALNIKI USPEŠNOSTI:

- Povečanje deleža digitaliziranih predmetov za 5 %,
- Povečano število obiskovalcev 5% na letni ravni,
- Povečano število pedagoških in andragoških delavnic za 2% na letni ravni,
- Povečano število tujih obiskovalcev za 10% na letni ravni,
- Povečano število obiskovalcev spletne strani za 3% na letni ravni,
- Spremljanje uspešnosti dela zaposlenih na podlagi rednega izvajanje rednih letnih razgovorov in realnih ocen uspešnosti ter napredovanj.

Ljubljana, 25.1.2015

Natalija Polenec, direktorica TMS

